

Tekniksveriges framtidsagenda

Så skapar vi de bästa förutsättningarna för teknikbranschen
och Sveriges fortsatta globala ledarskap.

Hur upprätthåller vi tekniksveriges position i det globala mästerskapet?

Sverige är omvärldsberoende.

Vi är sedan länge ett industriellt utvecklat land med ett stort och öppet fönster mot omvärlden. När de svenska företagen lyckas så beror det på att människor och företag – på många olika ställen över hela jorden – landar i val av produkter och tjänster där svenska företag levererar. Varje dag.

Teknikföretagen representerar både etablerade industriföretag och nyare teknikbolag. Dessa företag utgör mer än hälften av Sveriges industri och en tredjedel av landets export.

Anpassning till teknikskiften och nya trender sker hela tiden. De senaste åren har präglats av stora utmaningar med global pandemi, inflation, ryskt angreppskrig, säkerhetspolitik som agendasättare och handelspolitik som används som verktyg för att uppnå geopolitiska intressen.

Svenska teknikföretags förmåga att anpassa sig är en styrka som har gjort dem världsledande inom sina områden i decennier. Sveriges satsningar på avancerad teknik, ett samhälle präglat av tillit och samarbete samt väl fungerande samverkan mellan arbetsmarknadens parter är viktiga framgångsfaktorer. För att säkerställa Sveriges globala konkurrenskraft framåt är frågor som energiförsörjning, forskning och handel avgörande.

Teknikföretagen företräder 4 500 företag med en miljon anställda. För att få en ännu tydligare bild av medlemsföretagens förväntningar och förhoppningar framåt har vi genomfört en medlemsundersökning. Den visar tydligt att de vill mycket mer. Utmaningarna är stora, men även möjligheterna. För att lyckas behöver politiken vara med och bana vägen.

Insikterna från undersökningen ligger till grund för förslagen i **Tekniksveriges framtidsagenda**. Vi tar sikte på politiken både här och nu, samt mot kommande mandatperiod. Målet är att skapa de bästa förutsättningarna för teknikbranschen och Sveriges fortsatta globala ledarskap.

Pia Sandvik
VD, Teknikföretagen

Innehåll

Tekniksveriges framtidsagenda:

Introduktion

Hur upprätthåller vi tekniksveriges position i det globala mästerskapet? _____ **3**

Kompetens

Teknisk kunskap och expertis – den självklara grunden för jobbskapande och välfärd i Sverige _____ **4**

Forskning och innovationer

Framtidssäkra Sverige med en forsknings- och industripolitik som stärker konkurrenskraft, säkerhet och omställningsförmåga _____ **6**

Elförsörjning

Långsiktig, robust och kostnadseffektiv elförsörjning _____ **8**

Arbetstidsförkortning

Arbetstidsförkortning är och förblir en fråga för parterna _____ **10**

Digital infrastruktur

Framtidssäkra Sverige med säker, snabb och robust digital infrastruktur i hela landet _____ **12**

Totalförsvaret

Industrin är en avgörande del i Sveriges totalförsvaret _____ **14**

Handel

Nytt handelspolitiskt fokus avgörande för att rädda EU:s konkurrenskraft _____ **16**

Transportinfrastruktur

Robust, effektiv och hållbar infrastruktur _____ **18**

Hållbarhet

Företagens hållbarhetsarbete måste löna sig _____ **20**

Regelverk

Enhetliga, enkla och förutsebara regelverk _____ **22**

Produktkrav

Värna den fria rörligheten för produkter _____ **24**

Kontaktinformation

Kontaktpersoner för tekniksveriges framtidsagenda _____ **26**

Teknisk kunskap och expertis – den självklara grunden för jobbskapande och välfärd i Sverige

Tekniksverige är unikt, ingen bransch i Sverige är lika befolkad – och i behov – av kvalificerade medarbetare. Tyvärr är tillgången till teknisk kunskap och expertis för låg. Därför behövs en kraftfull politik för utbildning, kompetensutveckling och talangattraktion för att möta upp Sveriges unika behov och möjligheter.

Kontakt:

Camilla Georgsson
Enhetschef kompetensförsörjning

Li Ljungberg
Expert kompetensförsörjning

Mats Andersson
Expert kompetensförsörjning

Sverige behöver

Prioritera STEM – satsa på utbildningar med hög kvalitet, stor efterfrågan från arbetslivet och tydlig arbetslivs-koppling.

Öka den kvalificerade arbetskraftsinvandringen – gör förbättringar och förenklingar för att Sverige ska kunna attrahera, rekrytera och behålla internationell kompetens.

Förbättra tillgången till, och utbudet av, relevant utbildning för yrkesverksamma.

Sveriges framgång är tätt förknippad med att teknikbranschen ligger i global framkant, och att vi konkurrerar med kunskaper. Därför är det viktigt att det svenska utbildningssystemet möter behovet av kunskap så att industrin kan konkurrera i den tekniska utvecklingen.

Ska vi vara en kunskapsnation måste vi satsa på kunskap. Därtill är det jobben inom industrin som i störst utsträckning bidrar till att skapa ytterligare arbetstillfällen i samhället. För varje nytt jobb som skapas i tillverkningsindustrin tillkommer 1,2 nya jobb i samhället genom den ökande efterfrågan i underleverantörsled.

Utvecklade förslag

Prioritera STEM.

Fler behöver attraheras till och genomgå utbildningar inom STEM – *Science, Technology, Engineering, Mathematics*. Grunden för det är en nationell STEM-strategi med tydliga mål, insatser och uppföljning genom hela utbildningssystemet. För att säkra kompetens till näringslivet behöver dimensionering av utbildning ta hänsyn till arbetslivets behov. Sverige behöver satsa på teknisk utbildning både i utbud och med resurser. Planerings- och dimensioneringsreformen för gymnasieskolan behöver genomföras och följas samt vid behov utvecklas. Samtidigt behöver högskolan reformeras för att arbetslivets efterfrågan samt arbetslivskoppling ska vara mer styrande för utbud och innehåll i utbildningarna. För att elever och studenter ska få praktisk erfarenhet behövs även stöd för investerings-tunga utbildningar på samtliga nivåer.

Öka den kvalificerade arbetskraftsinvandringen.

Det arbete som påbörjats behöver utvecklas och accelereras. Sverige behöver ta kampen om de internationella talangerna genom en politisk vision, ambitiösa mål och en nationell strategi som ger en tydlig riktning. De lagstiftningshinder som försvårar för internationella talanger att arbeta i Sverige behöver undanröjas, och insatser för medföljande stärkas. Det är nödvändigt att en process mellan de olika involverade myndigheterna fungerar sömlöst.

Större utbud av utbildningar till yrkesverksamma.

De gröna och digitala omställningarna ställer stora krav på individer och samhälle att lära om och lära nytt. Dagens utbildningssystem är dock utformat efter ett annat arbetsliv och efter ungdomsstudenters efterfrågan, samtidigt som politiken för kompetensutveckling hittills har karakteriserats av mindre projekt och kortsiktiga insatser utan finansiering.

Det behövs handlingskraft för att kompetensutveckling ska prioriteras och det inbegriper tydliga politiska målsättningar. På sikt behöver utbildningssystemet som helhet ses över för att anpassas till ett livslångt lärande. Redan nu behöver dock tillgången förbättras genom ett mer flexibelt och anpassat utbildningsutbud genom hela utbildningssystemet, där såväl utbud som tillgång till relevant utbildning för yrkesverksamma måste förbättras.

Framtidssäkra Sverige med en forsknings- och industripolitik som stärker konkurrens- kraft, säkerhet och omställnings- förmåga

Forskningen i Sverige behöver inriktas mer mot nytta för industri och utvecklingen av konkurrenskraftiga produkter och tjänster. Det är viktigt för att attrahera investeringar till forskning och innovationer i Sverige och påskynda landets teknologiska position och innovationsförmåga.

Kontakt:

Peter Johansson
Enhetschef forskning, innovation
och industriell utveckling

Emma Wikberger
Expert forskning och innovation

Teresa Jonek
Expert forskning och innovation

Sverige behöver

En teknikpolitik som tar ett samlat grepp om forsknings- och innovationssatsningar på strategiskt viktiga tekniker för Sverige.

En starkare koppling till industripolitiken behövs för att öka kommersialiseringen av nya tekniker, samt för att kunna attrahera privat FoU-kapital till Sverige och Europa.

Fortsatt ökade statliga satsningar på forskning och innovation.

Ambitionen bör vara att de statliga FoU-utgifterna uppgår till minst 1 procent av BNP senast 2030. En höjd ambitionsnivå behövs för att Sverige ska kunna utvecklas som kunskaps- och innovationsland och konkurrera globalt.

Starka industridrivna innovationsprogram...

...där industri, akademi och forskningsinstitut kan mötas och samarbeta kring att ta fram morgondagens lösningar.

En sammanhållen teknik- och innovationspolitik ger oss förutsättningar att ta fram ny kunskap inom strategiskt viktiga områden som skapar konkurrenskraft. Rätt teknikinfrastruktur behövs för att snabbt kunna testa vad som fungerar och inte.

Det är också viktigt för att kunna skala upp och kommersialisera nya lösningar så att de kan nå en marknad. Detta är själva kärnan i Sveriges framtida konkurrenskraft.

Utvecklade förslag

En ny teknikpolitik för ett starkare Sverige.

Traditionellt sett har forsknings- och innovationspolitiken och industripolitiken hanterats separat, men givet teknikens starka koppling till Sveriges konkurrenskraft samt vår totalförvars- och omställningsförmåga måste Sverige skapa en strategisk och sammanhållen teknikpolitik som ger oss rätt förutsättningar att ta fram, testa och skala upp nya lösningar. För att lyckas med detta behöver Sverige etablera en central funktion på Regeringskansliet, med industriell förankring och med ett långsiktigt mandat att kontinuerligt leda arbetet med Sveriges strategiskt utpekade nyckeltekniker. En sådan funktion skulle ge Sverige rätt förutsättningar för att få en forsknings- och innovationspolitik som är nära sammankopplad med industripolitiken.

Forskningssatsningar i snabbare takt – som hävstång för mer privata investeringar.

Staten står idag för cirka 30 procent av investeringarna i forskning och utveckling, medan näringslivet står för drygt 70 procent. Under 2025 förväntas investeringarna uppgå till 1,5 miljarder kronor, med en gradvis ökning till 6,5 miljarder kronor 2028. Ökningen bör komma i en snabbare takt och matcha ambitionen att den offentliga delen ökar till minst 1 procent av BNP senast 2030.

Investeringarna bör primärt gå till områden som är strategiskt viktiga för industrin, i syfte att kunna bidra till att stimulera och attrahera matchande privat FoU-kapital. Det handlar inte om att staten i ökad utsträckning ska finansiera företagens egna forsknings- och utvecklingsarbete utan behövs för att skapa ett starkt nationellt forsknings- och innovationssystem, med en konkurrenskraftig akademi, forskningsinstitut och forskningsfinansiärer, som företag kan samarbeta med.

Det behövs ett långsiktigt offentligt åtagande för forskning och innovation. Vi vill se en bred förankring över partigränser med en uttalad ambition att forskningspolitiska beslut ska fattas med tioåriga perspektiv.

Industridrivna strategiska innovationsprogram.

För att svensk teknikindustri snabbt ska kunna ta fram morgondagens lösningar krävs samarbete med akademi och institut. Här spelar strategiska innovationsprogram en viktig roll som samarbetsyta. Innovationsprogram är en mycket viktig konkurrensfördel för Sverige i den benhårda, globala konkurrensen om var näringslivet ska placera sina FoU-investeringar. En förstärkning av befintliga program behövs för att kunna göra konkreta satsningar på de teknikområden som identifierats som särskilt viktiga för Sverige.

Långsiktig, robust och kostnadseffektiv elförsörjning

Industrins investeringar hämmas just nu av frågetecken kring den politik som förs för att få fram tillräckligt mycket fossilfri el på kort sikt. Nu krävs en energipolitik som är långsiktig och svarar på hur vi ska klara elbehovet i närtid, innan framtida kärnkraftsplaner förverkligats.

Kontakt:
Miriam Munnich
Expert energi och klimat

Sverige behöver

Skapa en långsiktig energipolitik med planeringsmål för elproduktionen 2030, 2035 och 2040.

Skapa ett teknikneutralt stödsystem som är öppet för alla fossilfria kraftslag.

Undanröja existerande hinder för utbyggnad av fossilfria kraftslag och elnät.

Sverige behöver en långsiktig energipolitik där regeringspartierna tillsammans med hela eller delar av oppositionen kommer överens om den övergripande inriktningen och ett gemensamt ramverk.

Det krävs för att välbehövliga investeringar ska kunna komma till stånd på det mest kostnadseffektiva sättet. Avsaknaden av en långsiktig energipolitik leder oundvikligen till krav på mer offentlig riskdelning, finansiering och subventioner.

Utvecklade förslag

Energipolitik för både kort och lång sikt.

Tillsammans med en långsiktig energipolitik behöver staten sätta planeringsmål för åren 2030, 2035 och 2040 och planera för vilka kraftslag och funktioner som behövs vid olika geografiska platser och tidpunkter. En balanserad mix av planerbara, reglerbara och väderberoende fossilfria kraftslag ihop med modern teknik kan trygga elförsörjningen och samtidigt hålla totalkostnaderna nere. För svensk konkurrenskraft är det avgörande att elkostnaderna förblir konkurrenskraftiga.

Teknikneutralt stödsystem.

I den elektrifiering som nu sker i Sverige, men även i resten av världen, behöver staten vara med och dela risker med övriga marknadsaktörer för att lyckas få till en så låg totalkostnad som möjligt. Det är viktigt att introducera incitament för investeringar i ny elproduktion och att stöd utformas på ett teknikneutralt sätt. Incitamenten får inte störa marknadens prissignaler som gör att kostnader kan hållas nere.

Undanröj hinder.

Det är fortsatt angeläget att röja alla hinder som står i vägen för en långsiktig utbyggnad av det fossilfria elsystemet till 2045 och därefter. Det gäller för kraftslag såväl som elinfrastruktur och modern teknik som ska bidra med lagring, flexibilitet, effektiviseringar samt nödvändiga funktioner som elnätet behöver för att säkerställa leveranssäkerhet. Det är avgörande att effektivisera och därmed förkorta tillståndsprocesserna som idag ställer till problem och ökar investeringskostnaderna.

Arbetstids- förkortning är och förblir en fråga för parterna

En lagstadgad minskning av arbetstiden med bibehållen lön skulle slå hårt mot ett internationellt konkurrensutsatt och välfungerande tekniksverige. Arbetstidsförkortning måste förbli en fråga för arbetsmarknadens parter.

Kontakt:
Anna Nordin
Biträdande förhandlingschef

Sverige behöver

Avstå från att lagstifta om
förkortad arbetstid med
bibehållen lön.

Fortsätta låta reglerna om
arbetstidens längd förhandlas
fram inom teknikindustrins
kollektivavtal och motsvarande
kollektivavtal i andra
branscher.

En politik som långsiktigt
värnar om det svenska
kollektivavtalssystemet.

Den verkliga arbetstiden i Sverige har successivt kortats sedan 70-talet, bland annat med tillkomsten av en kraftigt utbyggd föräldraledighet och generös ledighetslagstiftning.

Sverige har med drygt 1400 arbetade timmar per anställd och år en av de kortaste arbetstiderna inom OECD och EU, trots en lägre andel deltidsanställda än jämförbara länder.

Utvecklade förslag

Avstå från att framgent lagstifta om förkortad arbetstid.

Debatten om arbetstidsförkortning med bibehållen lön har aktualiserats när flera fackförbund och politiska partier lyft frågan på den politiska dagordningen. Samtidigt har en i princip enad ekonomkår tummen ned för förslaget om lagstadgad 35-timmarsvecka med bibehållen lön.

Sverige rankas idag som ett av världens mest innovativa länder, samtidigt som den svenska industrin står inför stora utmaningar. Det pågår ett globalt teknikrace där konkurrensen är knivskarp. I ljuset av denna teknikkapplöpning behöver politiken kraftsamla för att framtids-säkra Sveriges konkurrenskraft och välstånd, både på kort och lång sikt.

För Teknikföretagen, som företräder mer än hälften av landets industri, är det viktigt att hålla emot illa genomtänkta förslag som riskerar att påverka svenska industriföretag negativt. Förslaget om lagstadgad 35-timmarsvecka med bibehållen lön är ett sådant initiativ som bör förpassas tillbaka till byrålådan.

Fortsätta låta reglerna om arbetstid förhandlas fram inom teknikindustrins kollektivavtal och motsvarande kollektivavtal i andra branscher.

Det finns redan idag överenskom-melser i våra avtal om förkortning av arbetstiden i form av avsättning till tidbanker, deltidspension och extra avsättningar. Dessa överenskom-melser är uppskattade av många arbetstagare.

Vår ståndpunkt är att frågan om arbetstid även fortsatt ska han-teras av parterna i förhandlingar på förbunds-nivå och inte genom lagstiftning. Lagstiftad arbets-tidsförkortning med bibehållen lön skulle tillsammans med befintliga överenskommelser innebära dubbel arbetstidsförkortning.

En politik som långsiktigt värnar om det svenska kollektivavtalssystemet.

Det bästa för våra medlemsföretag och därmed också för svensk indu-stri och Sverige är att fackförbund och arbetsgivare gemensamt får fortsatt förtroende att förhandla om arbetstid på samma sätt som löneökningar och avsättningar till pension.

Arbetsgivare och arbetstagare måste tillsammans kunna välja vad den produktivitet de jobbat ihop ska gå till. Det är inte politikens uppgift. Så har skett i decennier inom industrin, men även inom andra branscher. Vår förhoppning är att alla politiska partier som siktar på regeringsmakten efter nästa val avhåller sig från att driva lagstadgad arbetstidsförkortning som valfråga. Allt annat skulle vara att underminera det svenska kollektivavtalssystemet och inte vara mindre än ett dräpslag mot Sveriges konkurrenskraft.

Framtidssäkra Sverige med säker, snabb och robust digital infrastruktur i hela landet

Den digitala infrastrukturen täcker inte industrins befintliga och framtida behov. Därför behövs en ambitiös och framåtblickande politik med tydliga mål för digital infrastruktur som täcker hela landet.

Kontakt:
Patrik Sandgren
Expert digitalisering

Sverige behöver

Tillgång till framtidssäkra digitala tjänster i hela landet.

Trådlös uppkoppling via moderna mobila kommunikationsnät som 5G skapar möjligheter att koppla upp människor, produkter och processer på ett säkert sätt utan fördröjning. Täckning behövs i hela landet så att digitala tjänster kan nyttjas överallt och i rörelse.

Förmåga att testa dagens och framtidens mobila digitala teknik.

De digitala tillämpningarna utvecklas kontinuerligt, vilket ställer ökade krav på den digitala infrastrukturen. Det kräver test- och demonstrationsmöjligheter som i Sverige är påtagligt begränsade. Det håller tillbaka utvecklingen av digitala tjänster inom industrin.

Tekniskt ledarskap genom investeringar i digital infrastruktur, forskning och utveckling.

Idag präglas digitaliseringspolitiken av kortsiktighet, underfinansiering och slumpmässighet. En tydligare målbild för den uppkopplade industrin som innefattar teknikledarskap, en digital vision för Sverige och kraftsamlingsprojekt skulle kunna bidra till att synliggöra och öka investeringarna i den digitala infrastrukturen.

Industrin i Sverige digitaliserar. Det innebär att teknikföretag, oavsett storlek och geografisk lokalisering, använder digital teknik för att koppla upp och koppla ihop produkter och processer samt för att extrahera och analysera data för beslutsstöd. Digitala lösningar ger ökad effektivitet och är samtidigt helt avgörande för den gröna omställningen.

Trenden är tydlig. Alltmer utrustning kopplas upp till AI-driven automatisering, fjärrstyrning och övervakning. För stora delar av teknikindustrin är digital uppkoppling lika viktigt som el. Verksamheten är med andra ord helt beroende av snabb, säker och robust digital uppkoppling. De digitala näten måste i allt större utsträckning kunna hantera stora datamängder utan fördröjning, avbrott och störningar.

Utvecklade förslag

Tillgång till digitala tjänster.

Sverige tillhör de länder som var tidigt ute med omfattande offensiva investeringar i digital infrastruktur. Tack vare offentlig-privat samverkan skapades grundläggande tillgång i stora delar av landet. Investeringarna har fortsatt och bidragit till att kontinuerligt utveckla, förstärka och förbättra möjligheten att använda digital teknik och applikationer. Privata aktörer investerar årligen cirka 10 miljarder kronor i såväl fasta nät som mobilkommunikation. Detta har bidragit till att Sverige kunnat bibehålla en stark position gentemot andra länder. Försprånget har emellertid successivt minskat. Sveriges lyskraft inom digital teknik har falnat och är inte längre synonymt med begreppet testmarknad. Idag präglas därtill digitaliseringspolitiken av kortsiktighet, underfinansiering och slumpmässighet. Sverige vilar i stor utsträckning på gamla lagrar. Det är bekymmersamt.

För Sveriges fortsatta konkurrenskraft är det av största vikt att mobilnät med kapacitet och funktionalitet anpassat för moderna digitala tjänster fortsätter att byggas ut i hela landet.

Förmåga att testa digital teknik.

Eftersom uppkopplade maskiner, fordon och verktyg används överallt, och rör sig över stora områden, blir trådlös tillgång till digital infrastruktur särskilt viktigt. Idag kan mobil radioteknik i form av 5G erbjuda snabb, stabil och säker uppkoppling – vilket passar de industriella behoven. Tekniken har i praktiken utvecklats till en plattform för innovation och är en del av kärnan i industrins pågående digitalisering. Det är därför av största vikt att 5G-näten fortsätter att byggas ut i hela landet. Näten behöver därtill uppgraderas och anpassas så de skyndsamt kan ersätta föråldrad teknik. Målet behöver vara att ständigt kunna vara uppkopplad överallt i Sverige och därmed dra nytta av den funktionalitet som moderna digitala kommunikationssystem erbjuder. Detta fordrar fortsatta omfattande investeringar och en tydligare vision om hur industrin och den digitala infrastrukturen ska kunna användas. Möjligheterna att testa och demonstrera nya tekniska lösningar baserade på mobil kommunikation behöver stärkas. Initiativ som Northstar, där de senaste 5G-teknikerna kan utforskas, är föredömliga men behöver skalas upp.

Tekniskt ledarskap.

Ny digital teknik kommer ständigt introduceras och behöver testas och anpassas. Inte minst kommer sammansmältning av den digitala och fysiska världen fortsätta att öka kravbilderna på vad infrastrukturen ska kunna hantera. Det kräver investeringar i forskning och utveckling samt en infrastruktur som är framtidsanpassad. Sverige måste vara bäst på dagens teknik för att kunna vara världsledande även imorgon. Perspektivet behöver vara långsiktigt och beakta att investeringar också krävs i nästa generations kommunikationsnät (6G). Politikens uppgift blir att sänka trösklarna så att industrin kan fortsätta investera och utveckla teknik och tjänster i Sverige.

Industrin är en avgörande del i Sveriges totalförsvvar

Sveriges totalförsvvar är helt beroende av företagens förmågor, kopplat till försörjningsberedskap, omställning, leverantörskedjor och fungerande handel. Konkurrenskraftiga företag bidrar till Sveriges och Natos samlade försvarsförmåga.

Kontakt:
Anna Wibom
Expert totalförsvvar

Teresa Jonek
Expert forskning och innovation

Sverige behöver

Goda förutsättningar för industrin i Sverige är avgörande för försörjnings- beredskapen.

Företagen vill bidra och kan bidra, men förutsättningarna måste vara goda och tydliga.

Ökad takt och tydlighet i styrningen från regeringen.

Regeringen har tydligt betonat näringslivets roll i totalförsvaret. Industrin vill vara med och bidra, men den politiska styrningen uppfattas som otydlig. I sektorn för industri, bygg och handel måste samverkan ske i nära samarbete med företag och branschorganisationer.

Finansiering av Sveriges totalförsvaret är en statlig kärnuppgift som bör täckas av statens budget.

Robusta och långsiktiga upphandlingar och avtal är grunden för reglering av kris- och krigsviktiga företags deltagande inom totalförsvaret.

En stark industri är grundläggande i ett svenskt totalförsvaret och det finns mycket för politiken att göra i övergången från det normala till ett eventuellt krisläge om det skulle behövas. Styrkan byggs av att rätt åtgärder genomförs i god tid. Därtill behöver samspelet mellan det civila och militära vässas och regeringens styrning bli tydligare.

Utvecklade förslag

Goda förutsättningar för industrin i Sverige är avgörande för försörjningsberedskapen.

Förväntningarna på företagen att bidra i försörjningsberedskapen är höga och företagen både vill och kan bidra, men regeringen och myndigheterna måste skapa förutsättningar utifrån företagets situation. För att bibehålla och stärka den svenska försörjningsberedskapen måste industrin vara konkurrenskraftig. För det krävs åtgärder inom flera områden, bland annat att vi säkerställer robust tillgång till fossilfri el och transporter, digital infrastruktur över hela landet, adekvat kompetensförsörjning, satsningar på forskning och innovation och att handelshinder undanröjs.

Ta tillvara synergier mellan civil och militär forskning för att främja försvarsinnovation och dubbelanvändning (dual use). Upphandlingsprocesserna behöver effektiviseras och ledtiderna kortas. Mötesplatser och samverkan mellan företag och försvarsmyndigheter behöver skapas för effektivare överföring av innovationer till totalförsvaret. Försvarsmakten och Försvarets Materielverk bör få i uppdrag att nyttja civilmilitära synergier inom forskning och utveckling för att fånga upp ny kritisk teknik i större skala.

Cyberangrepp i syfte att störa, förstöra och stjäla är numera en del av vardagen för industrin. De digitala attackerna får som resultat att innovativa svenska företag riskerar att konkurreras ut av sina egna lösningar som stulits av kriminella aktörer i andra länder. Nationellt Cybersäkerhetscenter (NCSC) tillsammans med Cybercampus behöver få substansiella resurstillskott samt åläggas att se industrins konkurrenskraft som prioriterad och skyddsvärd.

Öka takten och tydligheten i styrningen från regeringen.

I uppbyggnaden av Sveriges försörjningsberedskap måste utgångspunkten vara företagets förutsättningar – deras verksamheter och de regelverk som de verkar inom. Förståelsen för företagets verklighet måste bli större inom offentlig sektor och i regeringens styrning. Den politiska styrningen uppfattas idag som otydlig.

Det handlar bland annat om prioriteringsfrågor kopplat till försörjning, upprättande av kris- och krigsviktiga avtal samt översyn av hindrande regelbördor. Behov finns också av författningsberedskap, dvs. att i fred förbereda undantag från begränsande lagar och regleringar i händelse av kris och/eller höjd beredskap.

Med den svenska styrningsmodellen i totalförsvaret (närhetsprincip, likhetsprincip, ansvarsprincip) finns en risk att beslut tar allt för lång tid eller faller mellan stolarna. Politiken måste skapa verktyg för att bli snabbare på att ge besked och fatta beslut i ett läge av kris eller krig.

Sektorsmyndigheterna har en viktig roll i den svenska beredskapsstrukturen. Sektorsmyndigheten för industri, bygg och handel måste ha ett tätt samarbete med industrins branschorganisationer och informationsdelningen måste vara ömsesidig.

Finansiering av Sveriges totalförsvaret är en statlig kärnuppgift som bör täckas av statens budget.

Uppgifter och ansvar som innebär stora utökade kostnader för företagen bör upphandlas och regleras genom avtal, med staten som finansierare. Avtal är en grundpelare för att skapa tydliga villkor och relevanta kravställningar på företagen kring vad som ska upprätthållas/produceras, när och var.

Nytt handels- politiskt fokus avgörande för att rädda EU:s konkurrenskraft

Att återupprätta EU:s konkurrenskraft är ett av den nya EU-kommissionens uttalade mål, men för att nå dit krävs att handelspolitiken skiftar fokus.

Kontakt:

Joel Jonsson
Expert internationell handel

Karin Aase
Enhetschef handel och hållbarhet

Sverige behöver

Nystart för EU:s handelsagenda med fokus på marknadstillträde för europeiska företag.

EU-regelverk måste vara internationellt kompatibla för att underlätta handel.

Dra nytta av den stora exportpotential som finns i svenska små och medelstora företag genom riktade främjandeinsatser.

EU:s fokus på handel har varit en stor framgång och hänger samman med EU-ländernas mångåriga välståndsutveckling och ökade internationella konkurrenskraft. När EU:s ekonomiska utveckling nu hamnat i bakvattnet är en revitaliserad handelsagenda, översyn av regelverken och att dra större nytta av potentialen i små och medelstora företag nödvändiga åtgärder.

Utvecklade förslag

Nystart för EU:s handelsagenda.

De senaste åren har EU:s frihandelspolitik avstannat. Åtgärder för att skydda den inre marknaden och ersätta beroendet av import på strategiska områden har prioriterats framför tillgången till globala marknader. För att få igenom nya avtal behöver EU anpassa ambitionen i förhandlingar efter partnerländer och prioritera marknadstillträde framför områden som inte direkt berörs av handelsregelverk. För att underlätta ratificeringsprocessen bör frihandelsavtal avgränsas till områden inom EU:s exklusiva befogenheter, medan investeringsskydd täcks av det politiska ramavtalet. Parallellt med frihandelsavtal bör EU ingå riktade avtal för att motverka tekniska handelshinder. Avtal inom sektorer med höga volymer och växande regelkrav kan ha en särskilt betydande effekt. Nya skyddsinstrument måste vara proportionerliga, precisa och förutsägbara för att inte otillbörligt inskränka industrins handlingsfrihet och leda till kostsamma motåtgärder.

EU-regelverk måste vara internationellt kompatibla för att underlätta handel.

En kraftigt växande regelbörda med detaljerade krav har kommit att bli en av den europeiska industrins främsta konkurrensnackdelar. Detaljreglering kan leda till särskiljande tekniska krav i EU jämfört med på andra exportmarknader. Som följd kan europeiska företag tvingas ta fram kostsamma marknadsspecifika produktanpassningar. EU bör fastställa kraven för hälsa, miljö och konsumentssäkerhet – inte bestämma hur de ska uppfyllas. Harmoniserade europeiska standarder som visar att produkter uppfyller krav i EU-lagstiftning måste kunna utvecklas i nära samarbete med internationell standardisering. Det stärker EU:s påverkan på internationella standarder och motverkar att tekniska krav divergerar.

Dra nytta av exportpotentialen i små och medelstora företag

För att leverera på Sveriges strategi för "Utrikeshandel, investeringar och global konkurrenskraft" behövs fler verktyg i exportfinansieringslådan. Framför allt små och medelstora företag behöver ökat stöd för att kunna exportera sina produkter och tjänster. EU:s utvecklingspolitik borde vara bättre på att fånga in även dessa företag. Här finns stor potential och det skulle bidra till unionens strategiska målsättningar.

Robust, effektiv och hållbar infrastruktur

Transportinfrastrukturen i Sverige håller inte måttet. Därför måste politiken vända på varenda sten för bättre fungerande godstransporter i industri- och exportnationen Sverige.

Kontakt:
Karin Aase
Enhetschef handel och hållbarhet

Sverige behöver

**Fokusera på godstransporter
i lika hög grad som person-
transporter.**

**Underhållsplaner på 20 år
i stället för fyra.**

**Principer för alternativa
finansieringsformer, vilket
skulle skynda på vitala
investeringar.**

Svensk transportinfrastruktur är långt ifrån så robust, effektiv och hållbar som den behöver vara för att främja konkurrenskraft, handel och sysselsättning i hela landet. Nu behövs en politik med fokus på helheten, där klimatpåverkan från transportsektorn reduceras genom att transportarbetet effektiviseras. Långsiktiga och akuta utmaningar som eftersläpande underhåll, behov av modernisering och omställning till beredskap- och hållbarhetskrav måste adresseras.

Utvecklade förslag

Tydligare fokus på godstransporter.

Svensk industri konkurrerar på en global marknad där en fungerande handel är av största vikt. Handeln i sin tur är beroende av fungerande godstransporter. De olika trafikslagen kan inte ställas mot varandra. Relevanta myndigheter inom politikområdena transport, infrastruktur och miljö bör få uppdaterade regleringsbrev med fokus på fungerande transportstråk och -noder så att industrins konkurrenskraft kan stärkas.

Underhållsplaner på 20 år istället för fyra.

Infrastrukturpropositionen har på ett önskvärt sätt adresserat den underhållsskuld som byggts upp under lång tid. Slitage på infrastruktur kommer av både användning och av extremväder. För att säkerställa att vi inte hamnar i samma fälla igen, bör underhållsplaner vara längre än dagens fyra år. Underhållet behöver också moderniseras, så att varje satsad krona gör så mycket nytta som möjligt.

Principer för alternativa finansieringsformer.

Regeringen har aviserat en önskan att pröva alternativa finansieringsformer. Teknikföretagen är positiva till detta och anser att det är viktigt att principer utarbetas för att säkerställa rätt val av både objekt och genomförande. En övergripande princip är att de objekt som väljs är transportpolitiskt motiverade och att det finns marknadsintresse. En annan viktig princip är att den genomförandeform som väljs inte leder till oskäliga kostnader för industrin.

Företagens hållbarhets- arbete måste löna sig

Hållbarhetspolitiken kan ge Sverige enorma möjligheter i form av ökad tillväxt, fler jobb och export av hållbara produkter och lösningar. För det krävs att politiken är ändamålsenlig, kostnadseffektiv och ger incitament.

Kontakt:
Miriam Munnich
Expert energi och klimat

Stina Andersson
Expert miljö och kemikalier

Sverige behöver

Klimatpolitiska styrmedel som ger ekonomiska incitament för minskade utsläpp av växthusgaser samt produktion av konkurrenskraftiga och hållbara produkter och lösningar.

En industrianpassad politik för en cirkulär ekonomi.

Styrmedel som främjar den hållbara utvecklingen.

Höga ambitioner vad gäller hållbarhet och konkurrenskraft går hand i hand. Klimat- och miljömålen kan uppnås med rätt politik där regler och andra styrmedel är tydliga, långsiktiga och ändamålsenliga och formuleras i dialog med näringslivet.

Näringslivets hållbarhetsarbete kräver att investeringar i omställningen också går att räkna hem – samt att det finns en efterfrågan på de hållbara produkterna. Om så inte är fallet kommer de bolag som går före snart konkurreras ut av billigare alternativ, som är sämre för klimat och miljö.

Utvecklade förslag

Klimatpolitiska styrmedel som ger ekonomiska incitament.

För att minska utsläppen som orsakar klimatförändringar och samtidigt ge incitament till ökad konkurrenskraft för hållbara företag behövs ramverk och välutformade styrmedel på flera policyområden. Ramverket och styrningen behöver vara långsiktig. Styrmedlen bör ge ekonomiska incitament och vara kostnadseffektiva så att marknadens aktörer kan producera varor och tjänster med låga utsläpp. För att lyckas med klimatomställningen behöver klimatpolitiken kompletteras med politik inom energi och utbildning och Fol-området som driver på i samma riktning.

Industrianpassad cirkulär politik.

För att nå en cirkulär ekonomi behövs en industrianpassad cirkulär politik som främjar internationell konkurrenskraft, teknikneutralitet, kostnadseffektivitet och proportionalitet. Teknikbranschen behöver lagstiftning som främjar hög kvalitet, återanvändning och uppgradering av material och produkter och underlättar för modulär design. För teknikbranschen är det viktigt med en säker och effektiv användning av kemikalier. De behövs för att utveckla säkra, energieffektiva, utsläppsfria och resurseffektiva produkter med lång livslängd.

Styrmedel som främjar den hållbara utvecklingen.

Det krävs harmoniserade styrmedel för att uppnå hållbarhet med konkurrenskraft. Nya styrmedel ska föregås av gedigna konsekvensanalyser och harmonisering måste eftersträvas för att eliminera skillnader mellan svenska och utländska företag. Ekonomiska styrmedel behövs till exempel för att komma till rätta med den ekonomiska obalansen mellan primära och återvunna material samt för att fasa ut koldioxid från fossila bränslen och råvaror. Vid revidering och genomförande av befintlig lagstiftning är det centralt att säkerställa att lagstiftningen är tydlig och proportionerlig och enkelt kan anpassas till teknisk utveckling.

Enhetliga, enkla och förutsebara regelverk

Regelbördan för teknikindustrin är för stor och genererar onödiga kostnader som hämmar Sveriges konkurrenskraft och gör oss alla fattigare. Enhetliga, enkla och förutsebara lagar och regler behövs för att bibehålla och stärka Sveriges och svenska företags konkurrenskraft. Den befintliga regelfloran bör rensas av berörda myndigheter och nya regler konsekvensprövas innan de släpps igenom.

Kontakt:
My Bergdahl
Expert standardisering och digital handel

Karin Aase
Enhetschef handel och hållbarhet

Sverige behöver

Alla nya regler ska föregås av en gedigen konsekvensutredning som visar på behovet av, nyttan med och konsekvenserna av förslaget.

De regelverk som föreslås behöver ta hänsyn till små och medelstora företags förutsättningar och utarbetas utifrån principen ”think small first”.

Myndigheter behöver ha utvecklade former för dialog med näringslivet för att bättre förstå behoven och underlätta för företag att förstå och följa lagar och regler.

Oproportionerliga och otydliga regelverk påverkar innovation och konkurrenskraft negativt. Väl utformade lagar och regler är många gånger en förutsättning för en välmående marknad. Men överlappande, motsägelsefulla och/eller oproportionerliga lagar innebär onödiga kostnader för företag. Enligt Tillväxtverket uppgick svenska företags totala regelkostnader år 2020 till 377 miljarder kronor. Mellan åren 2013–2022 steg de årliga administrativa kostnaderna till följd av förändringar i olika regelverk med knappt 5 miljarder kronor enligt samma myndighet.

Utvecklade förslag

Obligatorisk konsekvensutredning.

Innan nya regler föreslås behöver en gedigen och kvalitativ analys genomföras. Analysen bör titta på problembild, vilka regler som redan finns på marknaden, om det finns alternativa sätt att åtgärda situationen, vilka effekterna av dessa skulle vara och vad konsekvenserna blir för företag och andra aktörer som berörs av reglerna. Utan en konsekvensanalys som tydligt visar att de föreslagna reglerna är de minst ingripande för att uppnå syftet bör en lagstiftning inte få läggas fram.

Think small first.

Principen innebär att lagstiftning utformas så att den utan svårighet kan förstås och följas av små företag. Inga onödiga administrativa krav reses utan utgångspunkten är att det ska vara lätt att göra rätt. På så sätt minskar behovet av stöd för regelefterlevnad. En sådan princip gynnar även större företag.

Myndigheter ska underlätta.

Myndigheter har en viktig roll för att underlätta för inte minst små och medelstora företag att förstå och följa lagstiftning. Myndigheter ska inte ge råd till enskilda företag i specifika ärenden, men däremot bör de ha i uppdrag att underlätta genom att ge vägledning eller allmänna råd. De behöver ha en hög ambitionsnivå och också utveckla formerna för dialog med näringslivet för att få en bättre förståelse för hur behoven ser ut. Den stora mängden nya regelverk som EU på senare år har antagit innebär stora utmaningar för det europeiska näringslivet. Detta stöds av rapporterna från Mario Draghi och Enrico Letta, som visar att EU har producerat långt fler nya regelverk än till exempel USA vilket påverkat europeisk konkurrenskraft negativt. Genom att göra regler lätta att förstå och att följa – även för små företag – kan kostnaderna minska. Att såväl EU-kommissionen¹ som den svenska regeringen² under senare tid identifierat behovet att minska företagens regelbörda är välkommet och många av de förslag som presenteras kommer, om de genomförs på rätt sätt, kunna ge verklig nytta. Här har den svenska regeringen ett ansvar att aktivt verka för att de åtgärder som EU föreslår inom området leder till verklig förenkling för svenska företag.

¹ Political Guidelines 2024-2029 | European Commission

² Regeringen tar ytterligare steg för att minska företagens regelbörda - Regeringen.se

Värna den fria rörligheten för produkter

EU:s framgångsrika produktlagstiftningsmodell där företag själva ansvarar för att deras produkter lever upp till EU:s högt ställda standarder behöver försvaras och bland annat måste marknadskontroll-myndigheter ges tillräckliga resurser för att systemet ska fungera.

Kontakt:
Magnus Persson
Expert produktregler

My Bergdahl
Expert standardisering och digital handel

Sverige behöver

Försvara det befintliga systemet för produktlagstiftning där tillverkarens egenbedömning är huvudregel och certifiering undantaget.

Främja en ordning där europeiska och globala produktstandarder utvecklas gemensamt, drivet av de olika intressenterna.

Investera i effektiv marknadskontroll för säkra produkter och en fungerande konkurrens.

Den inre marknaden är en av EU:s absoluta största tillgångar. Att varor, tjänster, personer och kapital fritt kan röra sig inom unionen har varit en framgångssaga – även ekonomiskt. Det är av stor vikt att detta värnas – inte minst för de produkter och tjänster som svenska industriföretag producerar och säljer inom EU. Grundförutsättningarna för att produkter enkelt har kunnat produceras och säljas över nationsgränserna inom EU har varit den så kallade nya metoden, NLF.

Utvecklade förslag

Värna möjligheterna för tillverkare att själva bedöma om produkterna uppfyller de krav som ställs.

Den nya metoden, NLF (New Legislative Framework), är en viktig del av EU:s produktlagstiftning som ställer krav på att produkter på den inre marknaden är säkra och håller hög kvalitet. Det innebär att tillverkare och återförsäljare gör en egen bedömning av överensstämmelse, intygar och tar ansvar för att produkten uppfyller EU:s produktkrav, i stället för att behöva vända sig till en tredje part för att få ett godkännande (typgodkännande). Den nya metoden minskar kostnaderna för överensstämmelse och främjar innovation inom EU på ett konkurrenskraftigt sätt, utan att ge avkall på produktsäkerhet eller hållbarhet.

Europeiska och globala standarder måste utvecklas i takt.

En intressentdriven standardiseringsprocess är grundläggande för att säkerställa att standarder är relevanta, effektiva och accepterade av alla berörda parter. Det främjar innovation, ökar konkurrenskraften och säkerställer att standarderna är praktiskt tillämpbara och uppdaterade. Genom att sträva efter att europeiska och internationella standarder utvecklas gemensamt ökar förutsättningarna för att exportera varor och tjänster. Det europeiska standardiseringssystemet är dock i gungning och de så framgångsrika internationella avtalen som EU har med de internationella standardiseringsorganisationerna ISO och IEC och som utgör grunden för att kunna utveckla standarder parallellt framstår som hotade. Europeiska kommissionens krav att standarder ska göras tillgängliga gratis, utan att utge ersättning till rättighetsinnehavarna, utgör ett intrång i standardiseringsorganisationernas upphovsrätt. Detta har lett till att såväl ISO som IEC var för sig har stämt EU kommissionen. Sverige behöver därför agera i EU och driva på för att skydda standardiseringssystemets oberoende, att upphovsrätten upprätthålls och att europeiska och internationella standarder även framöver kan utvecklas parallellt.

Ge myndigheter för marknadskontroll tillräckliga resurser.

NLF bygger på att företagen tar eget ansvar och visar att de följer reglerna och att produkten uppfyller lagkraven. Marknadskontrollmyndigheter tar sedan stickprov på produkter på inre marknaden för att kontrollera om tillverkarens bedömning är korrekt. Teknikindustrin lägger stora summor på regelefterlevnad varje år. För att det ska fungera måste marknadskontrollmyndigheterna ges tillräckliga förutsättningar och resurser för att kunna utföra sina uppdrag; utföra tillsyn och informera om produktregler. I takt med att produktreglervenken blir allt mer komplexa och det också tillkommer horisontella produktkrav som till exempel cybersäkerhetskrav och krav på AI-system i produkter, behöver strukturen för marknadskontroll på den svenska marknaden sannolikt också ses över för att säkerställa att rätt kompetens finns och att inte en och samma produkt ska behöva vara under tillsyn från av flera olika marknadskontrollmyndigheter.

Kontaktpersoner för tekniksveriges framtidsagenda

Maria Rosendahl
Avdelningschef
näringspolitiska frågor
08-782 09 77/070-536 99 51
maria.rosendahl@teknikforetagen.se

Camilla Georgsson
Enhetschef kompetensförsörjning
08-782 08 90/072-147 02 36
camilla.georgsson@teknikforetagen.se

Mats Andersson
Expert kompetensförsörjning
08-782 08 57/072-209 89 12
mats.andersson@teknikforetagen.se

Li Ljungberg
Expert kompetensförsörjning
08-782 08 51/070-377 09 15
li.ljungberg@teknikforetagen.se

Peter Johansson
Enhetschef forskning, innovation
och industriell utveckling
08-782 09 27/070-568 80 51
peter.johansson@teknikforetagen.se

Teresa Jonek
Expert forskning och innovation
08-782 09 37/070-5512902
teresa.jonek@teknikforetagen.se

Patrik Sandgren
Expert digitalisering, forskning och
innovation
08-782 09 42/072-206 12 41
patrik.sandgren@teknikforetagen.se

Anna Wibom
Expert totalförsvar
08-782 08 95/072-207 68 01
anna.wibom@teknikforetagen.se

Emma Wikberger
Expert forskning och innovation
08-782 08 64/072-187 92 88
emma.wikberger@teknikforetagen.se

Karin Aase
Enhetschef handel och hållbarhet,
expert transportinfrastruktur
08-782 08 37/072-208 37 47
karin.aase@teknikforetagen.se

Stina Andersson
Expert miljö och kemikalier
08-782 09 67/072-210 17 53
Stina.andersson@teknikforetagen.se

My Bergdahl
Expert standardisering och
digital handel
08-782 08 61/072-209 08 25
my.bergdahl@teknikforetagen.se

Joel Jonsson
Expert internationell handel
08-782 08 93/073-388 24 88
joel.jonsson@teknikforetagen.se

Miriam Munnich
Expert energi och klimat
08-782 08 36/072-205 70 15
miriam.munnich@teknikforetagen.se

Magnus Persson
Expert produktregler
08-782 08 11/ 070-508 64 48
magnus.persson@teknikforetagen.se

Anna Nordin
Biträdande förhandlingschef
08-782 09 24/ 076-812 65 07
anna.nordin@teknikforetagen.se

